

ISKONTO GERÇEĞİ VE YASAL BOYUTLARI

Bir mali yılı daha geride bırakmış bulunmaktayız. Ardımızda kalan bu zaman dilimi içerisinde resmi kurumların eczanelerle yaptıkları ilaç sözleşmeleri yine gündemdeki sıcaklığını korumaya devam etmektedir. Konunun burada bir kez daha tüm boyutları ile ele alınması, onun tüm meslektaşlarımızca iyice anlaşılabilirliğinin sağlanabilmesini amaçlamaktadır.

Geçtiğimiz yıl ve yıllara oranla bu dönem bu sorunsala hayli olumlu düzenlemelerde, somut çalışmalarla çözümler boyutlar kazandırılmıştır. Bilindiği üzere konu iki ayrı aşamada sonuçlandırılmaktadır. İlki, eczanelerin uymaları zorunlu 18. TEB Büyük Kongresinde kabul edilen % 3 iskonto sınırı kararı, ikincisi ise Bütçe Uygulama talimatının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu 78. maddesine getirdiği yeni yorum sonucu Kurum ve Kuruluşların en az % 3 iskonto yapan her eczane ile anlaşmalarının yasal zorunluluğu olarak özetlenebilir.

% 3 iskonto kararına bölgelerde büyük oranda uyulduğu gözlenmiştir. Eczacı dayanışması yönünden hayli sevindirici ve onurlu bir eylem olarak nitelendiğimiz bu olgu, geleceğe daha umut dolu olarak bakmamıza kaynak sağlamıştır. Kurum ve Kuruluşlar bazında ise yasanın uygulanırılığına daha umut dolu olarak bakmamıza kaynak sağlamıştır. Kurum ve kuruluşlar bazında ise yasanın uygulanırılığına daha sağlıklı yaklaşımların yapıldığı ve eski katı eğilimlerden giderek uzaklaşıldığı yaşanmıştır. Ancak bu kurumlardan bazıları ile 2886 sayılı yasanın dışında kalan diğer kuruluşların büyük bir bölümü iskonto konusunun içeriğinde sorun özelliklerini barındırmaya devam etmişlerdir.

Bu bağlamda, 2886 sayılı yasaya bağlı olan ve dışında kalan kurumların konularına açıklık getirmek, bazı yanlış anlaşılmanın önlenmesini sağlamak açısından büyük önem kazanmaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamına giren resmi kuruluşlar;

1- GENEL BÜTÇEYE DAHİL DAİRELER: (Sayıştay, Anayasa Mahkemesi, Başbakanlık, DPT, Danıştay, Yargıtay, DİE, Diyanet İşleri Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Gn. Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, MSB, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Gn. Müdürlüğü, Jandarma Gn. Komutanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Devlet Meteoroloji İşleri Gn. Müdürlüğü, Ulaştırma Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Toprak ve İskan İşleri Gn. Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.)

2- KATMA BÜTÇELİ İDARELER: (Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı, Vakıflar Gn. Müdürlüğü, Beden Terbiyesi Gn. Müdürlüğü, Karayolları Gn. Müdürlüğü, DSİ Genel Müdürlüğü, Hudut ve Sahiller Gn. Müdürlüğü, Orman Gn. Müdürlüğü, Petrol İşleri Gn. Müdürlüğü, Sosyal Hizmet ve ÇEK Gn. Müdürlüğü, Yüksek Öğretim Kurumu ve tüm üniversiteler...)

3- ÖZEL İDARELER

4- BELEDİYELER

Anlaşılabacağı üzere yukarıda belirtilen tüm kurum ve kuruluşlar, ilaç almalarında en az % 3 iskonto yapan tüm eczanelerle anlaşma yapmak zorundadırlar. Bu zorunluk Devlet İhale Kanunu'nun 78. maddesinin, artık ilaç alımlarını ihale dışı bırakan ve konuyu Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen şekilde uygulatan bir yasallıktan kaynak bulmuştur. Bu kurumlardan dışında kalan diğer kuruluşlar ise (Sünerbank, TEK, Petrol Ofisi, Bankalar v.s...) ilaç alımlarını özel statüleri gereği kendi ihale yöntemleri ile yapmaktadırlar. Ancak bu kuruluşlar ile Bölge Eczacı Odalarının yapacakları bir takım protokol anlaş-

maları, sorunun çözümünde oldukça olumlu sonuçları üretmektedir.

Genel boyutlarını kısaca açıkladığımız bu konu ile ilgili, bölgelerde büyük oranda başarı sağlanmıştır. Bu olumlulukların en büyük itici gücünü ise 1986 yılı Bütçe Uygulama Talimatının önceki yıllara oranla daha net bir içerikle yayınlanması ve Bölge Eczacı Odalarının kararlı çalışmaları oluşturmuştur. Ancak tüm bunlara rağmen konunun bir idealer düzlemine oturtulduğunu söyleyebilmek oldukça güç. Bazı bölgelerde görece de olsa birtakım aksaklıkların varlıkları devam etmektedir. Bir yanı ile yasaların bürokratik gelenekçilikle yorumu ve uygulanırılığının çıkmazlara sürüklenişi, diğer yanı ile bazı eczacıların olayı salt tecimsel ölçeklerde değerlendirme yanlış-

ları konuya sorun içeriği kazandıran başlıca unsurlar olmaktadır.

Bu unsurların ilk kaynağını oluşturmuş böylesi kurumlara karşı, gerek SSY Bakanhğı ve ilgili valilik görüşleri, gerekse aleyhlerinde açılarak sonuçlanan mahkeme kararları hayli örnekler olmaktadır. Konunun ikinci halkası ise eczacının mesleki disiplini ve deontoloji kurallarını uyma sorunsalı ile ilgilidir. Bu sorunun çözümü ise Eczacı Odalarının özverili çabaları yanında, öncelikle eczacının kendisinde somutlaşmaktadır.

Genel'de bu sözleşmelerin Bölge Eczacı Odalarının onayından geçmelerinin radikal bir çözüm olacağı yanında, bugün bu koşullara rağmen yine de ileri adımlar atılmıştır.

Ecz. İsmail GÜMRÜKÇÜ
TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ
MERKEZ HEYETİ
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

YEŞİL REÇETE UYGULAMASININ ECZANE ECZACILARINA TEFTİŞ YÖNÜNDEN GETİRDİĞİ SORUNLAR

Eczacı, Türkiye'de ilaç suistimali ile mücadelede güvenle başvurulacak ve bu mücadeleyi özveriyle yürüten temel sağlık sınıfı elemanlarındandır. Halkımız hatasız ilaç kullanımı konusunda yegane başvurabileceği ilaç uzmanı olan eczacı, gerek uyuşturucular gerekse psikotrop ilaçların suistimalindeki sorumluluğunun ve yükümlülüğünün bilincindedir.

Tüm eczacılarımız tarafından olumlu bulunan yeşil reçete uygulaması konusundaki yükümlülük, yine tüm eczacılarımız tarafından titizlikle takip edilmektedir. Bunun sonucu olarakta psikotrop ilaç tüketiminde % 80-85 oranındaki düşüş merkezimizin çalışmalarında ortaya çıkmaktadır. Görülen aksaklıklardan

eczacı meslektaşlarımızı sorumlu tutmak yanlıştır. Bu aksaklıklar ön hazırlık yapılmadan genelgeler yayınlanmasından kaynaklanmaktadır.

SSYB Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 2.1.1986/09-2677 sayılı genelgesi ile 1.2.1986 tarihinden itibaren yeşil reçete uygulamasına geçileceği belirtilmekte ve daha önce bu konuda çıkan genelgelerin yürürlükten kalktığı belirtilmektedir. Burada psikotrop reçete kayıt defteri tutulacağı ayrıca belirtilmiştir. Dolayısıyla da önceden tutulmakta olan psikotrop reçete kayıt defterleri bir kenara kaldırılmıştır. Daha sonra aradan bir ay gibi bir zaman geçtikten sonra 24.2.1986 tarih ve 09/5795 sayılı genel-

ge ile psikotrop reçete defteri tutma zorunluluğu tekrar getirilmiştir. Aradaki bu boşlukta eczanelerin tuttuğu defterlerde kayıt açığına neden olmuştur.

6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu'nun 4/k maddesi Eczacılar ve Eczanelerin tutmaya mecbur olduğu defterleri tertip, basım ve dağıtım görevini Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti'ne vermiştir. Herhangi bir kırtasiyeden alınacak deftere tutulan kayıtların sağlıklı olmayacağı bir gerçektir. Bunun için Kanun bu görevi resmi meslek kuruluşu olan Türk Eczacıları Birliği'ne vermiştir.

Yukarıda anlatmaya çalıştığım gibi çıkan genelgelerden önce bu konuda Türk Eczacıları Birliği ile herhangi bir ön çalışma yapılmamış eczacı meslektaşların elinde düzenli bir defter olmadan geliş güzel defterlerle uygulama başlamış bu da bir çok kayıt hatalarının doğmasına neden olmuştur.

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti 24.2.1986 tarihinde çıkan genelgenin kendisine ulaşmasından sonra tektip psikotrop kayıt defteri basım işine başlamıştır. En kısa zamanda tüm eczanelere ulaşmasını sağlayacaktır. Psikotrop ilaçların kayıtlarının ve takibinin sağlıklı olması için defterlerin tüm eczanelere ulaşmasından sonra bir tarih baz alınarak bu tarihteki eczane stokları tespit edilip, bundan sonra kontroller Sağlık Müdürlüklerince yapıldığında aksaklıkların tamamen ortadan kalktığı gözlenecektir. Narkotik şube elemanlarının eczaneleri denetlemesi kanımızca kesin bir çözüm değildir, Türkiye'de ve tüm Dünya'da uyuşturucu madde ve psikotrop maddeleri almayı, satmaya ve bulundurmaya tek yetkili kişi eczacıdır. Bu konuda eğitim görmüş kişi olan eczacı sorumluluğunun bilincindedir.

Uyuşturucu ve psikotrop ilaçların suistimalini önlemeyi kesinkes amaçlayan ve bu konuda alınan önlemleri destekleyen eczacıların, eczanelerinin narkotik şube elemanlarınca denetlenmesi meslek onurunu zedeleyici ve meslektaşlarımızı uyuşturucu madde kaçakçısı konumuna düşüren bir davranıştır.

Bu tür denetimler sonucu onuru kırılan tedirgin olan meslektaşlarımız, bu grup ilaçlar bulundurmama yolunu yeğleyecekler bu da ilaca, gerçekten gereksinimi olan hastaları zor durumda bırakacak ve halk sağlığı açısından bir çok sakıncalar doğuracaktır.

SSYB Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 28.3.1986 tarih 09/5796 sayılı emri ile (bu emir 15.4.1986 tarihinden itibaren eczanelere ulaşmaya başlamıştır) yeşil ve kırmızı reçetelerin arkalarına kimlik tespiti ve adres alınması istenmektedir. Bunun da bir çok sakıncaları vardır. Daha önce Türk Eczacıları Birliği İlaç Danışma Kurulu'na sunduğu raporda da belirtildiği gibi suistimalin önlenmesindeki yükümlülük tek başına eczacının omuzlarına yüklenmemelidir. Bu gibi önlemler getirilirken eczacıyı ve eczaneyi ilaç bağımlısının saldırısından koruyacak önlemleri de beraberinde getirilmelidir. Kimlik tespiti konusu eczacı tarafından değil hekim tarafından yapılmalıdır ve eczacı kimlik tespitinin yapıp yapılmadığını kontrol etmelidir. Hastayla direkt olarak muhatap olan kişi hekimdir. Eczaneye her zaman hastanın kendisi müracaat etmemekte çoğu zaman hasta yerine hastanın bir yakını, bir tanıdığı, kapıcı, odacı vs. gibi başka kişiler hasta namına başvurmakta bu kişilerde kimlik vermekten çekinmekte bu da eczanelerde tartışmalara yol açmaktadır.

Psikotrop ilaçların denetimi konusunda yataklı tedavi kurumlarına da önlem getirilmelidir. En azından bir eczacı sırf bu göreve verilmeli ilacın eczaneye girişinden hastaya intikaline kadar tamamen eczacı sorumlu olmalıdır. Hastanelerimizde bu ilaçların tamamının hastaya ulaşıp ulaşmadığı şüphelidir. Bu konuda Türk Eczacıları Birliği'nin hazırladığı rapor yakın zamanda SSB Eczacılık Genel Müdürlüğü'ne ulaştırılacaktır.

Ecz. Atilla SERİMER
TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ
MERKEZ HEYETİ
YÖNETİM KURULU ÜYESİ